

Xəstəlik sinifi (XBT-10)	AB-Bəzi infeksiyon və parazitar xəstəliklər
---------------------------------	--

İlkin versiyanın tərtibatçı (İSİM)	Kazımova Z.
---	--------------------

XBT-10 rubrikası	Xəstəliklər
B57	Şaqas xəstəliyi <i>Daxil edilib:</i> Amerika tripanosomozu <i>Trypanosoma cruzi</i> tərəfindən törədilən infeksiya
B57.0†	Ürəyin zədələnməsi ilə müşayiət olunan kəskin formalı Şaqas xəstəliyi (I41.2*, I98.1*) • BBTO ürək-damar sisteminin zədələnməsi ilə müşayiət olunan kəskin formalı Şaqas xəstəliyi (I98.1*) • Miokarditlə müşayiət olunan kəskin formalı Şaqas xəstəliyi (I41.2*)
B57.1†	Ürək zədələnməsi olmadan kəskin formalı Şaqas xəstəliyi ƏGO kəskin formalı Şaqas xəstəliyi
B57.2†	Ürəyin zədələnməsi ilə müşayiət olunan (xroniki) Şaqas xəstəliyi ƏGO Amerika tripanosomozu ƏGO (xroniki) Şaqas xəstəliyi BBTO ürək-damar sisteminin zədələnmə ilə müşayiət olunan (xroniki) Şaqas xəstəliyi (I98.1*) Miokarditlə müşayiət olunan (xroniki) Şaqas xəstəliyi (I41.2*) Şaqas xəstəliyinə daha çox təsadüf edilən ərazilərdə rast gəlinən ƏGO tripanosomoz
B57.3	Həzm sisteminin zədələnməsi ilə müşayiət olunan (xroniki) Şaqas xəstəliyi

B57.4	Sinir sisteminin zədələnməsi ilə müşayiət olunan (xroniki) Şaqas xəstəliyi
B57.5	Digər orqanların zədələnməsi ilə müşayiət olunan (xroniki) Şaqas xəstəliyi

Müalicə

Dərman müalicəsi:

Benznidazol (Benznidazole) və ya Nifurtimox (Nifurtimox)

Baxım terapiyası

Çaqas xəstəliyinin kəskin mərhələsinin antiparazitar dərmanlarla (parazit əleyhinə preparatlar) müalicəsi aşağıdakıları əhatə edir:

- Parazitemiyanı sürətlə azaldır
- Xəstəliyin klinik təzahürlərinin ağırlığını azaldır
- Ölüm riskini azaldır
- Xroniki xəstəliklərin yaranma ehtimalını azaldır

Antiparazitar müalicə xəstəliyin kəskin mərhələsində olan bütün hallarda, anadangəlmə və ya reaktivləşmiş Şaqas xəstəliyi olan xəstələrdə, həmçinin xroniki latent infeksiyası olan 18 yaşa qədər uşaqlarda göstərilir. Xəstə nə qədər gənc və müalicəyə nə qədər tez başlansa, parazitoloji sağalma ehtimalı bir o qədər yüksəkdir.

İnfeksiyanın müddəti artdıqca müalicənin effektivliyi azalır, böyüklərdə isə əlavə təsirlər daha çox olur. Müalicə *T. cruzi* ilə yoluxmuş 18 yaşdan kiçik uşaqlar üçün göstərilir. İrəliləmiş ürək və ya mədə-bağırsaq (MBT) xəstəliyinin əlamətləri olmadıqda, 18-50 yaş arası insanlar üçün tövsiyə olunur. 50 yaşdan yuxarı xəstələr üçün müalicə mümkün risklər və faydalar nəzərə alınmaqla fərdi olaraq seçilir.

Ürək-damar və ya həzm sistemi tərəfindən aşkar simptomlar meydana gəldikdə, antiparazitar dərmanlar tövsiyə edilmir.

Patogenetik terapiyaya ürək çatışmazlığının müalicəsi, ürək blokadası üçün kardiostimulyatorların istifadəsi, antiaritmik dərmanlar, ürək transplantasiyası, qida borusunun dilatasiyası, qida borusunun aşağı

sfinkterinə botulinum toksininin yeridilməsi, meqakolonda mədə-bağırsaq traktında əməliyyatı daxildir.

Effektiv antiparazitar dərmanlar :

Benznidazol: böyüklər və 12 yaşdan yuxarı uşaqlar 2,5-3,5 mq/kq, daxilə, gündə 2 dəfə, 60 gün ərzində.

≤12 yaş uşaqlar: 60 gün ərzində, gündə iki dəfə, 2,5-3,75 mq/kq;

Nifurtimox: ≥ 17 yaş xəstələr 2-2,5 mq/kq, daxilə, gündə 4 dəfə, 90 gün ərzində;

11-16 yaş arası uşaqlar: 90 gün ərzində, gündə 4 dəfə, 3-3,75 mq/kq.

1-10 yaşlı uşaqlar: 90 gün ərzində, gündə 4 dəfə, 4-5 mq/kq.

Orqanizm Benznidazola ümumiyyətlə daha tolerantdır və müalicə müddəti daha qısadır. Həm benznidazol, həm də nifurtimoks əhəmiyyətli dərəcədə toksikliyə malikdir və yaşla birlikdə artır. Müalicəyə əks göstərişlər arasında ağır qaraciyər və ya böyrək xəstəliyi var. Az yaşlı uşaqlar adətən müalicəyə böyüklərdən daha yaxşı dözürlər. Hamiləlik dövründə bir qadına Şaqas xəstəliyi diaqnozu qoyulduqda, müalicə adətən doğuşa qədər təxirə salınır və yeni doğulmuş körpə də, əgər yoluxmuşsa, müalicə olunur.

Benznidazolun ümumi yan təsirlərinə allergik dermatit, anoreksiya, kilo itkisi, periferik neyropatiya və yuxusuzluq daxildir.

Nifurtimoksun ən çox görülən yan təsirləri anoreksiya, kilo itkisi, polineyropatiya, ürəkbulanma, qusma, baş ağrısı, huşunu itirmə və başgicəllənmədir.

Bu dərmanlar hamilə və əmizdirən analara tövsiyə edilmir.

Reproduktiv yaşda olan qadınlar müalicə zamanı və ondan 5 gün sonra kontraseptiv üsullardan istifadə etməlidirlər.

Ədəbiyyat

<https://www.gsdinternational.com/ru/news/chagas-disease-what-it-is-and-how-it-is-transmitted>

https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%91%D0%BE%D0%BB%D0%B5%D0%B7%D0%BD%D1%8C_%D0%A8%D0%B0%D0%B3%D0%B0%D1%81%D0%B0

[https://www.who.int/ru/news-room/fact-sheets/detail/chagas-disease-\(american-trypanosomiasis\)](https://www.who.int/ru/news-room/fact-sheets/detail/chagas-disease-(american-trypanosomiasis))

[https://www.msdmanuals.com/ru-](https://www.msdmanuals.com/ru-ru/%D0%BF%D1%80%D0%BE%D1%84%D0%B5%D1%81%D1%81%D0%B8%D0%BE%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D1%8B%D0%B9/%D0%B8%D0%BD%D1%84%D0%B5%D0%BA%D1%86%D0%B8%D0%BE%D0%BD%D0%BD%D1%8B%D0%B5-%D0%B1%D0%BE%D0%BB%D0%B5%D0%B7%D0%BD%D0%B8/%D0%B2%D0%BD%D0%B5%D0%BA%D0%B8%D1%88%D0%B5%D1%87%D0%BD%D1%8B%D0%B5-%D0%BF%D1%80%D0%BE%D1%81%D1%82%D0%B5%D0%B9%D1%88%D0%B8%D0%B5/%D0%B1%D0%BE%D0%BB%D0%B5%D0%B7%D0%BD%D1%8C-%D1%87%D0%B0%D0%B3%D0%B0%D1%81%D0%B0)

[ru/%D0%BF%D1%80%D0%BE%D1%84%D0%B5%D1%81%D1%81%D0%B8%D0%BE%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D1%8B%D0%B9/%D0%B8%D0%BD%D1%84%D0%B5%D0%BA%D1%86%D0%B8%D0%BE%D0%BD%D0%BD%D1%8B%D0%B5-%D0%B1%D0%BE%D0%BB%D0%B5%D0%B7%D0%BD%D0%B8/%D0%B2%D0%BD%D0%B5%D0%BA%D0%B8%D1%88%D0%B5%D1%87%D0%BD%D1%8B%D0%B5-%D0%BF%D1%80%D0%BE%D1%81%D1%82%D0%B5%D0%B9%D1%88%D0%B8%D0%B5/%D0%B1%D0%BE%D0%BB%D0%B5%D0%B7%D0%BD%D1%8C-%D1%87%D0%B0%D0%B3%D0%B0%D1%81%D0%B0](https://www.msdmanuals.com/ru-ru/%D0%BF%D1%80%D0%BE%D1%84%D0%B5%D1%81%D1%81%D0%B8%D0%BE%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D1%8B%D0%B9/%D0%B8%D0%BD%D1%84%D0%B5%D0%BA%D1%86%D0%B8%D0%BE%D0%BD%D0%BD%D1%8B%D0%B5-%D0%B1%D0%BE%D0%BB%D0%B5%D0%B7%D0%BD%D0%B8/%D0%B2%D0%BD%D0%B5%D0%BA%D0%B8%D1%88%D0%B5%D1%87%D0%BD%D1%8B%D0%B5-%D0%BF%D1%80%D0%BE%D1%81%D1%82%D0%B5%D0%B9%D1%88%D0%B8%D0%B5/%D0%B1%D0%BE%D0%BB%D0%B5%D0%B7%D0%BD%D1%8C-%D1%87%D0%B0%D0%B3%D0%B0%D1%81%D0%B0)